

תרופה ללא מרשם/ מני ברזילאי

הצופן הוא דלת כניסה לגשר המחבר בין מה שידוע לנו ובין מה שלא ידוע לנו אך ידוע לאחרים. הצופן הוא דלת המאפשרת כניסה למי שיש מפתח, והיא קיר ומחסום למי שאין לו. צפנים מסוגים שונים מפעילים אותנו: צפנים כימיים יכולים לגרום לנו הזיות, צפנים מוסיקאליים – לרקוד, צפנים מילוליים לבצע הוראות, צפנים תחושתיים – להגיב תגובות מוטוריות אוטומאטיות והצופן הגנטי מכיל את כל מה שקיבלנו מאבא ואמא...

מדע הרפואה על כל שלוחותיו, כמו מדעי ההתנהגות, מפענחים, חדשות לבקרים, צפנים של תפקוד האדם, ואולי בעצם מפענחים צפנים על מוגבלות תפקוד האדם. חלק מהביקורת של הרפואה האלטרנטיבית על הרפואה המערבית היא שהרפואה המערבית רואה באדם יותר את המחלות שלו מאשר את הבריאות, ובאופן דומה, שהפסיכולוגיה המערבית נוטה לראות את האדם דרך משקפי סטיות במקום הישגים.

אחד הצפנים המוכרים והפופולאריים שמופיעים במסורת שלנו מתבטא במשפט: "אדם ניכר בכוסו, כיסו וכעסו". משפט זה מדבר על אינטואיציה בסיסית ועתיקה שאומרת שכשאדם כועס, כשנדרש לחלק את רכושו, וכשהוא שיכור הוא מופעל על ידי "הצופן האמיתי שלו", ולכן, אם רוצים להכיר את האדם, צריך לבחון אותו ברגעי אמת אלה.

גישה שונה בתכלית לתפיסה אינטואיטיבית זו מציב אחד מענקי הרוח של העם היהודי בתקופתנו, הרב קוק. הרב קוק טען שהאדם נבחן דווקא ברגעיו הגדולים, ז"א, כדי להכיר את ה"יכולת האמיתית" של האדם, צריך להתבונן באופן תפקודו ברגעים במוצלחים והגדולים של חייו.

רובנו ממעטים להיחשף לצפנים האינסופיים העוסקים בפוטנציאל של מה שאנחנו מסוגלים לעשות. במאמר הקודם התחלנו לתאר את הסיבות האפשריות מדוע האדם ממצה חלק קטן מהפוטנציאל הטמון בו. במאמר הנוכחי נתהה על תופעה שכולנו נוטים לשייך אותה לתחום הדת והמיסטיקה שבשנים האחרונות הסתבר, עד כמה שהדבר יישמע מוזר ומדהים, שהיא תופעה בעלת הוכחות מדעיות מוצקות. התופעה היא השפעת התפילה והאמונה על ריפוי מחלות. ד"ר אבי בליך מביה"ח הפסיכיאטרי "לב השרון", פרדסיה, מפרט במאמר על כוחה של התפילה לריפוי מחלות. ("הרפואה", כרך 141 חוברת ו', יוני 2002). במאמר טוען ד"ר בליך שהוכחה יעילותה של תפילה מרחוק לריפוי מחלות. מחקרים רבים שמצוטטים באותו כתב עת מסכמים: "תפילה מרחוק יכולה להשפיע על חולים עם דלקות בכלי הדם. הטיפול יעיל מבחינה כספית, אינו משפיע לרעה וצריך לשקול להשתמש בו כחלק מהנהל הקליני." (פרופ' לייבוביץ', מרכז רפואי רבין, פ"ת). במאמר אחר מציינים חוקרים ממכון הלב האמריקאי בקנזס, ארה"ב, שתפילה מרחוק הוכחה כיעילה במקרים של שהייה קצרה

ביחידות לטיפול לב. המסקנה במאמר היא שתפילה יכולה להיות תוספת אפקטיבית לטיפול רפואי סטנדרטי.

המגזין "טיים" מאוקטובר 1998, מסכם מחקרים רבים בנושא וטוען "שהתוצאות של חולים שהתפללו עבורם (שלא ידעו על כך שמתפללים עבורם) היו בין 50% - 100% טובות יותר מאלו שבקבוצת הביקורת."

רוב המאמרים פורסמו בכתבי עת מדעיים מקצועיים של רופאים בארץ ובעולם. המסקנה של רוב המחקרים היא שלתפילה מרחוק יש השפעה ברורה ומדידה על ריפוי חולים. המאמרים נחלקים ביחס לרמות ההשפעה שיש לתפילה על ריפוי חולים. תופעה זו זכתה לכינוי תופעת

ה- D.P., (Distance Prear) תפילה מרחוק, בדומה ל-D.L., (Distance Learning), למידה מרחוק.

המחקרים בנושא לא עוסקים בהבנת המנגנון של השפעת תפילה מרחוק על חולים, אלא מתמקדים יותר בתיאור התופעה. אם אכן אדם שמתפלל לשלמו של חולה שהוא כלל אינו מכיר, ושהחולה אינו מודע לכך שמתפללים עבורו, מצליח לסייע בריפוי החולה, איך הדבר קורה? כיצד זה ייתכן? באיזה "פרוטוקול תקשורת" עובר המידע בין המתפלל לחולה?

האם תופעה זו מצביעה על יכולת נסתרת שקיימת באדם ובאה לידי ביטוי רק כשאנחנו מתפללים לשלמו של מישהו? אם זה נכון, הרי שבאמצעות דוגמא זו, הצענו הסבר נוסף לשאלה מדוע האדם מנצל חלק כל כך קטן מיכולתו? וההסבר הוא שהפוטנציאל האנושי מכיל, כפי הנראה, יכולות רבות, שאינן באות לידי ביטוי בצרכים היום-יומיים שלנו, והם משמשים כרזרבה של יכולות למקרים ספציפיים (ראו הדוגמא של החייל הפצוע מהמאמר הקודם). סיבות אפשריות נוספות לשאלה מדוע האדם ממצה חלק קטן מיכולתו היא שאולי בתהליך הסוציאליזציה שלנו אנחנו מנווטים, מחונכים ומכוונים להשתמש ביכולות מעטות בלבד. סיבה נוספת אפשרית היא שייטכן שאנחנו לא משתמשים במוח לאיזה שהוא תפקוד נסתר, מקורי, שיועד לו. הדבר יומחש במשל הבא: נניח שביקשנו מחבר שנוסע לחו"ל לקנות לנו ב"דיוטי-פרי" מכשיר פקס, מבלי לדעת שבפועל קנה לנו חברנו מכשיר משולב (פקס-טלפון-מכונת צילום-מדפסת-סורק ועוד...). כשאנו פותחים את החבילה שהביא החבר, אנחנו תוהים מדוע מכשיר פקס צריך להיות כל-כך גדול ומורכב? אנו מזמינים טכנאי שיסביר לנו כיצד להשתמש במכשיר הפקס שזה עתה קיבלנו. חודשים רבים אנו משתמשים במכשיר מבלי לדעת שיש לנו משרד שלם בבית....

הנמשל הוא שבתהליך "ההדרכה", תהליך החינוך והסוציאליזציה שלנו לא טרחו ללמד אותנו להשתמש בכל "הפונקציות" של הפוטנציאל שלנו. בסוף המאה ה-19 פרחו פילוסופיות רבות שטענו לקיומם של מצבי תודעה שונים. פילוסופיים כמו גורדייף, אוספנסקי, שטיינר, בלבצקי ואחרים טענו שלאדם מצבי תודעה רבים שהוא חווה מעטים מהם בלבד. בנוסף, טענו טענו פילוסופיים אלה שניתן בתהליך לימוד והתפתחות תודעתית לחוות מצבי תודעה המתארים מציאות שונה בתכלית ממה שאנחנו מכירים. הסיבה "הסבתאית" ביותר לשאלה מדוע האדם

מנצל חלק קטן מאד מיכולתו היא שהאדם לא דורש מעצמו למצות יותר בגלל סיבות רבות כמו: עצלנות, העדר חזון, דימוי עצמי נמוך, חוויות כישלון וכו'. אחת הסיבות האפשריות, המעניינות והמרתקות ביותר לשאלת המיצוי החלקי של הפוטנציאל זו עוסקת בשאלת הבחירה החופשית. אם יש לאדם בחירה חופשית, ואם היא חופשית באמת, ייתכן, שמשמעות המילוי החלקי של הפוטנציאל היא רוחנית ביסודה, ז"א, שהמיצוי החלקי של הפוטנציאל הוא מצב התחלתי שהאדם מוזמן, מתוקף בחירתו החופשית, לעשות משהו עם עצמו כדי לנצל אותו.

חוב קטן לקוראי המאמר הקודם, ביחס לשאלה מניין אנו יודעים שהאדם ממצה חלק כל כך קטן מיכולתו. בתהליך גילוי וטיפול במחלה נדירה המכונה "מיימת המוח" גילה פרופ' לורבר מאנגליה כי אף על פי שלחולים במחלה זו יש לא יותר מ-5% ממשקלו של מוח רגיל, הם תפקדו באופו נורמאלי לחלוטין. פרופ' לורבר טוען שממצא זה מציב סימני שאלה מרחיקי לכת על כל ההנחות הבסיסיות שלנו על המוח האנושי. העובדה שאפשר לתפקד באופן נורמאלי לחלוטין עם כל כך מעט מוח היא מדהימה כשלעצמה, אך הממצא היותר מדהים הוא שחולים במחלת מיימת המוח מסוגלים לפתח "מוח" גם אם הם לא נולדו איתו כמעט לחלוטין. ניתן לשמוע ולראות את ממצאי פרופ' לורבר בסרט תיעודי מדהים של B.B.C שנקרא בשם הפרובוקטיבי: "האם המוח נחוץ?".